

TÜRK DİLİ **ve** **EDEBİYATI**

Türk Dili ve Edebiyatı dersi **9, 10, 11, 12.** sınıflarda öğretimi yapılan temel derslerden biridir. Ders ünitelerinde bulunan amaçlar okuma (metni anlama ve çözümleme), yazma, sözlü iletişim kategorileri altında yer almaktadır.

Kaynaştırma ortamlarında eğitim alan kaynaştırma öğrencilerinin bireyselleştirilmiş eğitim programlarında yer alan Türk Dili dersi öğrencinin bulunduğu kademe ve sınıf seviyesinden ziyade eğitsel performansı ve gereksinimine uygun olarak planlanmalıdır. Bu ders için oluşturulan BEP da ilgili amaçları içermelidir. Aşağıda Türk Dili ve Edebiyatı dersine ilişkin BEP örneği gösterilmiştir.

Öğrenci **11.** sınıfa devam etmektedir. Yapılan kaba değerlendirmelerde performansı Türk Dili ve Edebiyatı Dersinde **9.** sınıf müfredatı düzeyindedir. Yapılan kaba değerlendirme sonrası öğrencinin performansı aşağıda belirtilmiştir.

PERFORMANSI

- Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder.
- Şiirin temasını belirler.
- Şiirde ahengi sağlayan özellikleri/unsurları belirler.
- Şiirin nazım biçimini ve nazım türünü tespit eder.
- Şiirdeki mazmun, imge ve edebî sanatları belirleyerek bunların anlama katkısını değerlendirir.
- Şiirde söyleyici ile hitap edilen kişi/varlık arasındaki ilişkiyi belirler.

UZUN DÖNEMLİ AMAÇ

Öğrenci bağımsız olarak şiir becerileriyle ilgili kazanımları gerçekleştirir.

KISA DÖNEMLİ AMAÇ

- A.1. 7. Şiirde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri 5 denemenin 4 ünde belirler.
- A.1. 8. Şiirde edebiyat, sanat ve fikir akımlarının/anlayışlarının yansımalarını 5 denemenin 4 ünde değerlendirir.
- A.1. 10. Şair ile şiir arasındaki ilişkiyi 5 denemenin 4 ünde değerlendirir.
- A.1. 11. Türün/biçimin ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini 5 denemenin 4 ünde sıralar.
- A.1.12. Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları 5 denemenin 4 ünde yapar.

BEP oluşturulduktan sonra öğretmen dinleme-izleme, konuşma, okuma, anlama ve yazma kategorileri ile ilgili ilk kısa dönemli amacın alt amaçları ile öğretime başlanır. Öğrenci amaçların kazanımını gerçekleştirdikçe sıradaki diğer amacın öğretime geçilir. Amaçların değerlendirilmesi sık sık yapılır. Örneğin bir amaç haftada üç ders saatinde çalışılıyor ise haftanın son ders saatinde sözlü veya çalışma kâğıtları ile ölçümü yapılır.

Ders ile ilgili olan yazılı sınavlarda, öğrencinin BEP'inde bulunan ve öğretimi yapılan amaçlar ile ilgili sorular hazırlanır. Öğrenci okuma yazma biliyor ise, sorular diğer öğrencilerin yazılı sorularından farklı olmalıdır ve sorular öğrendiği BEP amaçları ile ilgili olmalıdır. Öğrenci okuma yazma bilmiyor ise öğrenciye sorulacak sorular sözel olur ve öğrencinin cevabı kâğıda öğretmen tarafından işaretlenir. Bu sınav kâğıtlarında öğretmenin öğrenciye yönelteceği sorular ve öğrenciden beklenen cevaplar yer almalıdır. Örneğin 9. Sınıfta bulunan okuma-yazma becerisine sahip olmayan kaynaştırma öğrencisine dinlediğini anlama ile ilgili hazırlana bir yazılı kâğıtta, öğrenci seviyesine uygun bir metin ve bunu ile ilgili sorular yer alır. Öğrenci okuyamadığı için öğretmen okur ve soruları öğrenciye yöneltir. Öğrencinin cevaplarının yazılı kâğıdına aktarır.

(9,10,11 ve 12. SINIF AMAÇ ve KAZANIMLARI)

A) OKUMA (METNİ ANLAMA VE ÇÖZÜMLEME)

ÜNİTE 1: ŞİİR	+/-	AÇIKLAMALAR
A.1. 1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder.		
A.1. 2. Şiirin temasını belirler.		
A.1. 3. Şiirde ahengi sağlayan özellikleri/unsurları belirler.		
A.1. 4. Şiirin nazım biçimini ve nazım türünü tespit eder.		
A.1. 5. Şiirdeki mazmun, imge ve edebî sanatları belirleyerek bunların anlama katkısını değerlendirir.		
A.1. 6. Şiirde söyleyici ile hitap edilen kişi/varlık arasındaki ilişkiyi belirler.		
A.1. 7. Şiirde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.		
A.1. 8. Şiirde edebiyat, sanat ve fikir akımlarının/anlayışlarının yansımalarını değerlendirir.		
A.1. 10. Şair ile şiir arasındaki ilişkiyi değerlendirir.		
A.1. 11. Türün/biçimin ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.		
ÜNİTE 2: ÖYKÜLEYİCİ (ANLATMAYA BAĞLI) EDEBÎ METİNLER (Masal/Fabl, Destan, Mesnevi, Hikâye, Roman vb.)	+/-	AÇIKLAMALAR
A.2. 1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder.		
A.2. 2. Metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönem ile ilişkisini belirler.		

A.2. 3. Metnin tema ve konusunu belirler.		
A.2. 4. Metindeki çatışmaları belirler.		
A.2. 5. Metnin olay örgüsünü belirler.		
A.2. 6. Metindeki şahıs kadrosunun özelliklerini belirler.		
A.2. 7. Metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler.		
A.2. 8. Metinde anlatıcı ve bakış açısının işlevini belirler.		
A.2. 9. Metindeki anlatım biçimleri ve tekniklerinin işlevlerini belirler.		
A.2. 11. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.		
A.2. 12. Metinde edebiyat, sanat ve fikir akımlarının/anlayışlarının yansımalarını değerlendirir.		
A.2. 13. Metni yorumlar.		
A.2. 14. Yazar ile metin arasındaki ilişkiyi değerlendirir.		
A.2. 15. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.		
A.2. 16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.		
ÜNİTE 3. TİYATRO	+/-	AÇIKLAMALAR
A.3. 1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder.		
A.3. 2. Metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönemle ilişkisini belirler.		
A.3. 3. Metnin tema ve konusunu belirler.		
A.3. 4. Metindeki çatışmaları belirler.		
A.3. 5. Metindeki olay örgüsünü belirler.		
A.3. 7. Metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler.		
A.3. 8. Metnin dil, üslup ve anlatım/sunum özelliklerini belirler.		
A.3. 9. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.		
A.3. 10. Metinde edebiyat, sanat ve fikir akımlarının/anlayışlarının yansımalarını değerlendirir.		
A.3. 11. Metni yorumlar.		
A.3. 12. Yazar ve metin arasındaki ilişkiyi değerlendirir.		
A.3. 13. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.		
A.3. 14. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.		
ÜNİTE 4. BİLGİLENDİRİCİ (ÖĞRETİCİ) METİNLER	+/-	AÇIKLAMALAR
A.4. 1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder.		
A.4. 2. Metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönemle ilişkisini belirler.		
A.4. 3. Metin ile metnin konusu, amacı ve hedef kitlesi arasında ilişki kurar.		
A.4. 4. Metnin ana düşüncesi ve yardımcı düşüncelerini belirler.		

A.4. 5. Metindeki anlatım biçimlerini, düşünceyi geliştirme yollarını ve bunların işlevlerini belirler.		
A.4. 6. Metnin görsel unsurlarla ilişkisini belirler.		
A.4. 7. Metnin üslup özelliklerini belirler.		
A.4. 8. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.		
A.4. 9. Metinde ortaya konulan bilgi ve yorumları ayırt eder.		
A.4. 10. Metinde yazarın bakış açısını belirler.		
A.4. 11. Metinde fikrî, felsefi veya siyasi akım, gelenek veya anlayışların yansımalarını değerlendirir.		
A.4. 12. Metni yorumlar.		
A.4. 13. Yazar ve metin arasındaki ilişkiyi değerlendirir.		
A.4. 14. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.		
A.4. 15. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.		
B) YAZMA	+/-	AÇIKLAMALAR
B.1. Farklı türlerde metinler yazar.		
B.2. Yazacağı metnin türüne göre konu, tema, ana düşünce, amaç ve hedef kitleyi belirler.		
B.3. Yazma konusuyla ilgili hazırlık yapar.		
B.4. Yazacağı metni planlar.		
B.5. Metin türüne özgü yapı özelliklerine uygun yazar.		
B.6. Metin türüne özgü dil ve anlatım özelliklerine uygun yazar.		
B.7. İyi bir anlatımda bulunması gereken özelliklere dikkat ederek yazar.		
B.8. Farklı cümle yapılarını ve türlerini kullanır.		
B.9. Görsel ve işitsel unsurları doğru ve etkili kullanır.		
B.10. Yazdığı metni gözden geçirir.		
B.11. Ürettiği ve paylaştığı metinlerin sorumluluğunu üstlenir.		
B.12. Yazdığı metni başkalarıyla paylaşır.		
C) SÖZLÜ İLETİŞİM (KONUŞMA)	+/-	AÇIKLAMALAR
C.1. 1. İletişim sürecini oluşturan öğeleri ve dilin işlevini belirler.		
C.1. 2. Konuşmanın konusunu, amacını, hedef kitlesini ve türünü belirler.		
C.1. 3. Konuyla ilgili gözlem, inceleme veya araştırma yapar.		
C.1. 4. Konuşma metnini planlar.		
C.1. 5. Konuşma planına uygun olarak konuşma kartları hazırlar.		
C.1. 6. Konuşmasında yararlanacağı görsel ve işitsel araçları hazırlar.		
C.1. 7. Konuşmasına uygun sunu hazırlar.		
C.1. 8. Konuşma provası yapar.		
C.1. 9. Boğumlama, vurgulama, tonlama ve duraklamaya dikkat ederek konuşur.		
C.1. 10. Konuşurken gereksiz ses ve kelimeler kullanmaktan kaçınır.		
C.1. 11. Konuşmasında beden dilini doğru ve etkili biçimde kullanır.		

C.1. 12. Konuşmasına etkili bir başlangıç yapar.		
C.1. 13. Konuşmasının içeriğini zenginleştirir.		
C.1. 14. Konuşmasında önemli noktaları vurgulayan ve konuşmayı takip etmeyi kolaylaştıran ifadeler kullanır.		
C.1. 15. Konuşmasını etkili bir biçimde sonlandırır.		
C.1. 16. Konuşmasında süreyi verimli kullanır.		
C.1. 17. Konuşmasında teknolojik araçları etkili biçimde kullanır.		
2. DİNLEME	+/-	AÇIKLAMALAR
C.2. 1. Amacına uygun dinleme tekniklerini kullanır.		
C.2. 2. Dinlediği konuşmanın konu ve ana düşüncesini tespit eder.		
C.2. 3. Dinlediği konuşmada konu akışını takip eder.		
C.2. 4. Dinlediği konuşmadaki açık ve örtük iletileri belirler.		
C.2. 5. Dinlediklerini özetler.		
C.2. 6. Dinlediklerini ön bilgileriyle karşılaştırır.		
C.2. 7. Dinlediği konuşmanın tutarlılığını sorgular.		
C.2. 8. Dinlediği konuşmada öne sürülen düşüncelerin dayanaklarının geçerliliğini sorgular.		
C.2. 8. Dinlediği konuşmada öne sürülen düşüncelerin dayanaklarının geçerliliğini sorgular.		